

УДК 330:004: 37.23

**DIGITALIZATION OF CREATIVE INDUSTRIES IN CULTURE AND
AWARENESS IN THE MINDS OF WICKS OF MINISTRAL SUSPENDSHIP
ЦИФРОВІЗАЦІЇ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ В КУЛЬТУРІ ТА ОСВІТІ В УМОВАХ
ВИКЛИКІВ МІНЛИВОГО СУСПІЛЬСТВА**

Liubarets V.V. / Любарець В.В.*d.ped.s., prof. / д.пед.н., проф.*

ORCID: 0000-0001-8238-1289

Kryvets Y.M. / Кривець Ю. М.*doctoral student / докторант*

ORCID: 0009-0008-4223-4047

*Academy of Labour, Social Relations and Tourism**Ukraine, Kyiv, Kiltseva doroha, 3-A, 03187**Академія праці, соціальних відносин і туризму**Україна, Київ, Кільцева дорога, 3-А, 03187*

Анотація. У статті наголошується на важливості та особливості цифровізації креативних індустрій в культурі та освіті в умовах викликів мінливого суспільства як пріоритетного напрямку дослідження розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави. Констатовано, що вагомим базисом для концептуалізації стратегій трансформації науки, освіти, культури, соціо-політичних контекстів цифровізації креативних індустрій є трансдисциплінарна їх взаємодія. Встановлено вирішення проблеми цифровізації креативних індустрій через інтелектуальну, онтологічну та когнітивну трансформацію концептуальних досліджень у виробництво знань для формування нового типу мислення та відносин в умовах викликів мінливого суспільства.

Ключові слова: цифровізація, креативні індустрії, культура, освіта, виклики мінливого суспільства.

Вступ.

Сучасне суспільство стикається з рядом викликів, пов'язаних зі швидким технологічним розвитком, появою нових форм виробництва, змінами у споживацьких звичках та вимог до культурних продуктів і методів навчання. У науковому дискурсі, навіть в умовах воєнних загроз, креативні індустрії мають суттєві економічний і суспільно-політичний потенціали, що актуалізує пошук стратегій їх розвитку.

Розробка таких міжнародних документів, як «Доповідь про людський розвиток 2016», «Порядок денний у сталому розвитку на період до 2030 року», визначення ООН 2020 року «Міжнародним роком креативної економіки» в умовах постійних викликів мінливого суспільства свідчать про розуміння світовою спільнотою геополітичних, соціальних, економічних, культурних змін, що відбуваються, і завдань, які вони ставлять. Приєднання України до такого грантового напрямку ЄС, як програма «Креативна Європа» (2016), також висунута у 2020 році програма Уряду, що ставить на меті до 2030 року досягнення рівня 10% національного валового продукту завдяки розвитку креативних індустрій, і особливо форум Креативна Україна: Сила стійкості» (7-8 грудня 2022 року) свідчать про важливість досліджень із цієї проблематики на

вищих шаблях влади як у нашій країні, так і в європейській спільноті. Програмою «Креативна Європа» (Creative Europe; далі – CE) на 2021-2027 рр. акцентовано увагу на динаміці пріоритетів сучасної культурної політики Європейського Союзу та підкреслено важливість підтримки культурного розмаїття та творчого цифрового контенту для широкого кола громадськості.

Методологічними підвалинами вивчення креативних індустрій слугують міждисциплінарні дослідження М. Портера, Р. Кейвза, Д. Тросбі, С. Каннінгхема, Дж. Хартлі, М. Кастельса. Теоретичні та практичні аспекти генези та побутування креативних індустрій висвітлено в роботах іноземних та вітчизняних науковців, серед яких Ч. Лендрі, Р. Флоріда, Р. Флемінг, Й. Клоудова, Дж. Хоукінс, та ін. Аналіз наукової теорії свідчить про суттєве зростання кількості доробків, присвячених проблемі організації, створення та функціонування інноваційно-освітнього середовища: Р. Брик, Р. Гуревич, А. Гуралюк, Н. Дем'яненко, М. Жалдак, Г. Л. Карташова, М. Корець, та ін. Як сучасний культурологічний феномен поняття цифрової культури аналізують відомі зарубіжні науковці, зокрема: М. Vincent, D. Rowles, T. Brown, G. Creeber, R. Martin, M. Hand, G. Doukidis et al., D. Silver, D. Gauntlett, , які обґрунтували понятійний апарат у напрямі цифровізації та запропонували власні трактування низки важливих дефініцій даної проблематики. Значний внесок у вивчення означеного питання здійснили й вітчизняні науковці, такі як: Н. Дащенко, О. Астаф'єв, О. Струтинська та інші. Дослідники здійснили семантичний аналіз понять «цифрова культура», «цифрова грамотність», «цифрова компетентність» та визначили їх структуру, ототожнюючи з розвитком сучасних цифрових технологій. Перші публікації, присвячені феномену цифрової культури, з'явилися на рубежі століть (Р. Levinson, С. Gere, J. Harris, Р. Taylor та ін.) та активно видаються досі (Н. Kressel, Д. А.).

Цифровізація креативних індустрій віддзеркалює прискорений процес інформатизації, розширення людських контактів, прозорість планетарних подій, витіснення лінійного мислення та заміну його на нелінійне «мозаїчне», комодифікацію та джентрифікацію. Отже, формування цифрової компетентності фахівців креативних індустрій як соціокультурного феномену та драйверів соціального розвитку в нестабільному постійно змінюваному середовищі є нагальною необхідністю часу.

Основний текст.

Проблема цифровізації креативних індустрій в культурі та освіті в умовах викликів мінливого суспільства є одним з пріоритетних напрямів досліджень у розвитку суспільно-політичного, соціально-економічного, науково-технічного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства та держави. Вагомим базисом для концептуалізації стратегій трансформації науки, освіти, культури, соціо-політичних контекстів цифровізації креативних індустрій є трансдисциплінарна їх взаємодія.

В умовах змін у соціально-гуманітарних науках виникає необхідність переосмислення основних понять та категорій освіти, культури та креативних індустрій з позицій їх цифрової трансформації. Процес цифровізації креативних

індустрій спричиняє порушення існуючої структури соціокультурного середовища, зміну у способах соціокультурних комунікацій та формування нових моделей поведінки людини у соціумі, стає підґрунтям заміщення звичних способів створення, зберігання, поширення та захисту інформаційної безпеки культурного продукту, а також креативності і творчого потенціалу суб'єктів цих галузей. Накопичений досвід вивчення цифровізації креативних індустрій у трансдисциплінарному дослідженні, що поєднує науку, освіту, соціо-політичні контексти та сферу культури, стає базисом для осмислення даного феномену як простору сенсоутворення у контексті формування нового типу мислення та відносин людини в умовах викликів мінливого суспільства.

Наразі у світі креативні індустрії є ваговою галуззю економіки, яка розвивається через значні державні та приватні інвестиції. І, як будь-яка галузь, яка має великі інвестиції, креативні індустрії потребують методологічного проектування стратегій розвитку на основі поєднання результатів аналізу практичного досвіду створення креативного продукту, культурного спадку та впровадження цифрових технологій.

Невпинне зростання ролі креативних індустрій у світі демонструє, як із сегменту, що донедавна був “вторинним” сектором економіки та “залишковим” за принципом фінансування, формується вагома сфера національної економіки багатьох країн, яка активно впливає на всі системи життєдіяльності суспільства, культуру, освіту. Це ставить перед Україною завдання втримати цей світовий тренд та стати однією з лідерів, спираючись на етнокультурну самобутність країни, творчий потенціал її народу, та створити умови для економічного та соціального розвитку України на місцевому, регіональному та міжнародному рівнях.

Креативні індустрії впливають на свідомість людини, світоглядне розуміння, формують її ідентичність. Отже, фахівці, які працюватимуть у креативних галузях, мають бути підготовленими до впровадження сучасних стратегій розвитку креативних індустрій, однією із яких є цифровізація. У цьому контексті особливої ваги отримує завдання визначити безпекову, правову, технологічну, психологічну, соціальну та педагогічну складові професійної підготовки фахівців для креативних індустрій та формування у них цифрової компетентності на основі штучного інтелекту та захисту інформаційної безпеки в умовах викликів мінливого суспільства.

Креативні індустрії – це індустрії, побудовані на творчому потенціалі особистості та колективу. За своїм характером вони є трансдисциплінарними та складними. Креативні індустрії є основою креативної економіки, яка стає в сучасному світі все помітнішою, а її цифровізація надає можливості у нових стратегіях її розвитку та створення нового креативного продукту. Цифровізація креативних індустрій створює новий простір – цифрове екосередовище, що відповідає викликам мінливого світу. Такий простір визначає способи створення, поширення та споживання культурних продуктів, а також на зміни у сприйнятті та споживанні культурних цінностей. Саме такі цінності є важливими для розвитку як суспільства загалом, так і людини зокрема.

Розвиток креативних індустрій у цифровому екосередовищі передбачає збереження та розвиток духовного потенціалу людства. Людська креативна діяльність має бути наповнена ціннісним сенсом: тільки тоді вона забезпечить подолання розбалансованості світової спільноти, що виникла на ґрунті реалій технологічного розвитку цивілізації.

Кваліфікований фахівець креативних індустрій має бути високоосвіченим із творчим мисленням, креативним потенціалом, сформованою цифровою компетентністю для спроможності побудувати якісно професійну діяльність у соціокультурному екосередовищі мінливого суспільства. Професійна підготовка фахівців для креативних індустрій передбачає неперервний процес навчання з застосуванням цифрових технологій задля створення продукту, а саме, формування цифрової компетентності. Оскільки система професійної підготовки фахівців як акторів цифрової трансформації креативних індустрій не була досліджена у рамках парадигми мінливого суспільства, напрацювання авторів потребують продовження та доповнення на принципах сталого розвитку, дослідження синтезу інтегрованого сходження взаємопов'язаних елементів цифрового середовища для кожного етапу їх професійної підготовки, а саме формування їх цифрової компетентності як нового типу професійного мислення та відносин людини в умовах викликів мінливого суспільства.

Ідея полягає у поєднанні наукового, освітнього та виробничого потенціалів провідних вітчизняних закладів освіти та бізнесу у консорціум для забезпечення виконання трансдисциплінарного дослідження цифровізації креативних індустрій в культурі та освіті в умовах викликів мінливого суспільства. Глобалізація економіки, відображена у відповідних концептах «цифрова економіка», «шерингова економіка», «мережева економіка», що фактично є різними аспектами прояву «креативної економіки», структуру якої складають креативні індустрії. Креативна економіка, створюючи бізнес-екосистеми, продукує креативні сенси та уособлює всі згадані аспекти глобалізації. У результаті впливу креативного імперативу на різні аспекти трансформації глобальної економіки формується креативна парадигма глобального цифрового розвитку з забезпеченням захисту інформаційної безпеки.

Висновки.

Завдяки креативним індустріям, наука, культура і освіта виступають інструментами формування духовного та економічного потенціалу людини, збереження національної самосвідомості та згуртування. Для створення можливостей, за яких культура й освіта стають здатними вирішувати безпекові проблеми розвитку мінливого суспільства, постає не тільки необхідність у ціннісній переорієнтації теорії та практики, а й самосвідомості нації, зокрема, шляхом професійної підготовки, на яку покладається соціальна відповідальність в умовах ризиків мінливого суспільства.

Вирішення проблеми цифровізації креативних індустрій передбачає інтелектуальну, онтологічну і когнітивну трансформацію концептуальних результатів дослідження у виробництво знань у процесі формування нового типу мислення із використанням штучного інтелекту для захисту інформаційної безпеки в умовах викликів мінливого суспільства. Цифровізація креативних

індустрій сприяє формуванню цифрової культури та трансверсальних компетентностей [1] (включаючи безпекову, правову, технологічну, психологічну, соціальну та педагогічну складові) на основі штучного інтелекту у цифровому соціокультурному екосередовищі.

В подальшому важливо розробити спільно із стейкхолдерами рекомендації щодо впровадження стратегій цифрової трансформації креативних індустрій у культурі та освіті з урахуванням викликів сучасного мінливого суспільства.

Література:

1. Liubarets, V., Bakhmat, N., Kurylo, L., Spitsyna, A., & Biriukova, O. (2022). Formation of Transversal competences of future economists in the conditions of digital space. *Journal of Higher Education Theory and Practice*, 22(14), 67-80. <https://doi.org/10.33423/jhetp.v22i14.5536>
2. Професійна менеджерська освіта: сучасні виклики: колективна монографія / за заг.ред. В.В. Любарець. Київ : Міленіум, 2023. 258 с.
3. Цифрова трансформація відкритих освітніх середовищ: колективна монографія / [колектив авторів]; за ред. В. Ю. Бикова, О.П. Пінчук. К.: ФОП Ямчинський О.В., 2019. 186 с.
4. Lazzeretti, L., Oliva, S., Innocenti, N., & Capone, F. (Eds.). *Rethinking Culture and Creativity in the Digital Transformation*. Taylor & Francis. 2023. <https://doi.org/10.1080/09654313.2022.2052018>

Abstract. *The article emphasizes the importance and peculiarities of digitalization of creative industries in culture and education in the context of the challenges of a changing society as a priority direction of research into the development of scientific-technical, socio-economic, socio-political, human potential to ensure Ukraine's competitiveness in the world and the sustainable development of society and the state. It has been established that a significant basis for the conceptualization of strategies for the transformation of science, education, culture, socio-political contexts of digitalization of creative industries is their transdisciplinary interaction. The solution to the problem of digitization of creative industries through the intellectual, ontological and cognitive transformation of conceptual research into the production of knowledge for the formation of a new type of thinking and relations in the context of the challenges of a changing society has been established.*

Key words: *digitalization, creative industries, culture, education, challenges of a changing society.*